

บทที่ 4

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาแนวความคิดทางการเมืองของข้าราชการป่าอนุรักษ์ที่เข้ามารับการศึกษาอบรมในวิทยาลัยการปกครอง โดยเฉพาะหลักสูตรนายอำเภอ และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง ว่าจะมีแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองด้านเสรีนิยมอย่างไร และจะเอื้ออำนวยต่อการปฏิวัติ และกระบวนการประชาธิปไตยหรือไม่ ซึ่งจะนำเอาความคิดทั้งสองหลักสูตรมาเปรียบเทียบกัน

การดำเนินการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 ประการคือ

1. ศึกษาโดยวิธีพรรณนาและวิเคราะห์ (descriptive and analytical study) โดยอาศัยข้อมูลที่ค้นคว้าจากเอกสาร บทความ หนังสือตำราต่าง ๆ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง (documentary research)
2. ศึกษาโดยวิธีการสำรวจและวิเคราะห์ (survey research and analytical study) โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถาม (questionnaire)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ 33 จำนวน 60 คน แยกออกเป็นการปฏิบัติราชการส่วนกลาง 16 คน และการปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาค 44 คน
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28 จำนวน 60 คน แยกออกเป็นการปฏิบัติราชการส่วนกลาง 8 คน และการปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาค 52 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้เฉพาะข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นผู้ที่มีหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้วจากประธานกรรมการและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และใช้ทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะและคุณสมบัติเช่นเดียวกับกับประชากรที่ศึกษา กล่าวคือ ผู้ที่ผ่านการศึกษาอบรมหลักสูตรนายนอำเภอรุ่นที่ 32 และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 27 จำนวนหลักสูตรละ 30 คน ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจเนื่องจากกลุ่มประชากรที่ทำการทดสอบได้เข้าใจและตอบแบบสอบถามอย่างเที่ยงตรงตามแนวความคิดของตนเองอย่างอิสระ แล้วจึงนำมาใช้กับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา

แบบสอบถามที่ได้สร้างและใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบคำถามปลายเปิด ทั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน อย่างเป็นอิสระ ผู้ศึกษายังสามารถนำเอาความคิดเห็นต่าง ๆ ดังกล่าวมาประมวลได้อย่างเป็นรูปธรรมใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ลักษณะข้อมูลของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการศึกษารวมของแต่ละหลักสูตร ได้แก่คำถามเกี่ยวกับอายุตัว อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้กรอกข้อความลงในแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ
2. เป็นคำถามที่ใช้วัดแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้เข้ารับการศึกษารวม ลักษณะคำถามจะเป็นการถามแนวความคิดทางการเมือง โดยลักษณะคำตอบเป็นแบบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งให้แสดงเหตุผลประกอบด้วย แบ่งออกเป็น
 - 2.1 คำถามเกี่ยวกับความเสมอภาค จำนวน 5 ข้อ
 - 2.2 คำถามเกี่ยวกับความมีเหตุผล จำนวน 5 ข้อ
 - 2.3 คำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง จำนวน 5 ข้อ
 - 2.4 คำถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจหรือนิยมอำนาจ จำนวน 5 ข้อ

3. เป็นคำถามที่เกี่ยวกับแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่จะเลือกอำนาจต่อการพัฒนาประชาธิปไตย โดยลักษณะคำตอบจะเป็นแบบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งให้แสดงเหตุผลประกอบแบ่งออกเป็น

- 3.1 คำถามเกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตย จำนวน 4 ข้อ
- 3.2 คำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จำนวน 4 ข้อ
- 3.3 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย จำนวน 4 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 จำนวน 60 คน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองในขณะที่เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ที่วิทยาลัยการปกครองและได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 60 คน
2. หลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 จำนวน 60 คน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ โดยขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งคืนมายังผู้ศึกษาโดยตรง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 57 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากลักษณะข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของกลุ่มประชากรที่ศึกษาซึ่งเกิดจากรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใน การทำงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน และลักษณะคำตอบเป็นแบบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จึงสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การคำนวณค่าอัตราส่วนร้อยละในแต่ละข้อของแต่ละกลุ่มประชากรที่ศึกษา และนำมาเปรียบเทียบกันซึ่งจะทำให้ทราบถึงผลของแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละกลุ่มประชากรศึกษา
2. ประมวลประเด็นคำตอบที่ได้จากการแสดงเหตุผลประกอบความคิดเห็น โดยจัดระเบียบกลุ่มข้อมูลเปรียบเทียบของแต่ละกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้ตอบแบบสอบถามกลับมา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเป็นรายข้อ และวิเคราะห์ในภาพรวมเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประชากรที่ศึกษา

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม จะดำเนินการคำนวณค่าอัตราร้อยละตามแนวความคิดทางการเมืองของแต่ละกลุ่มประชากรที่ศึกษา และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ข้อมูลทั่วไปของประชากรศึกษาและการเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับ

ประชากรศึกษา	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
หลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ 33	60	60	100
หลักสูตรนักปกครอง ระดับสูง รุ่นที่ 28	60	57	95
รวม	120	117	97.50

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้เข้ารับการศึกษอบรมหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 ด้วยตนเองในขณะที่เข้ารับการศึกษอบรมอยู่ที่วิทยาลัยการปกครองเฉพาะผู้ที่สังกัดกรมการปกครอง จำนวน 60 คน ได้รับคืนจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนผู้ที่ผ่านหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 ผู้ศึกษาได้จัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ เฉพาะผู้ที่สังกัดกรมการปกครอง จำนวน 60 คน ได้รับคืนจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 95 รวมแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 120 ชุด ได้ตอบรับกลับคืนจำนวน 117 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.50

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลอายุตัว ของผู้เข้ารับการศึกษาวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28

ช่วงระหว่างอายุตัว/ปี	หลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33			หลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28		
	จำนวน(คน)	เฉลี่ย(ปี)	%	จำนวน(คน)	เฉลี่ย(ปี)	%
35 - 39	17	37.4	28.33	1	39.1	1.75
40 - 44	15	41.2	25.00	10	42.8	17.55
45 - 49	15	46.7	25.00	17	47.5	29.83
50 - 54	7	51.7	11.67	28	51.5	49.12
55 - 60	6	56	10.00	1	58	1.75
รวม	60	44.2	100	57	48.7	100

จากตารางแสดงข้อมูลอายุตัวดังกล่าวพบว่าผู้เข้ารับการศึกษาวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวนมากอยู่ระหว่างช่วงอายุ 35-39 ปี มีอายุเฉลี่ย 37.4 ปี ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 จำนวนมากอยู่ระหว่าง 50-54 ปี มีอายุเฉลี่ย 51.5 ปี และจำนวนน้อยที่สุดของหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 อยู่ระหว่างอายุ 55-60 ปี มีอายุเฉลี่ย 56 ปี ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 อยู่ระหว่างอายุ 35-39 ปี และ 55-60 ปี ซึ่งมีจำนวน 1 คนเท่ากันทั้งสองช่วงอายุ มีอายุเฉลี่ย 39.1 ปี และ 58 ปี ตามลำดับ

โดยเฉลี่ยอายุของผู้เข้ารับการศึกษาวุฒิปริญญาตรีและปริญญาโท คือ 44.2 ปี และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28 คือ 48.7 ปี

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลอายุราชการของผู้เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ
รุ่นที่ 33 และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28

ช่วงระหว่างอายุตัว/ปี	หลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33			หลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28		
	จำนวน(คน)	เฉลี่ย(ปี)	%	จำนวน(คน)	เฉลี่ย(ปี)	%
11 - 15	19	13.3	31.67	-	-	-
16 - 20	17	17	28.33	10	18.3	17.54
21 - 25	15	22.5	15.00	36	23	63.61
26 - 30	6	27.8	10.00	8	27.5	14.04
31 ปีขึ้นไป	3	37	5.00	3	32.3	5.26
รวม	60	19.3	100	57	23.3	100

จากตารางแสดงข้อมูลอายุราชการดังกล่าว พบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 จำนวนมากมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11-15 ปี อายุราชการเฉลี่ย 13.3 ปี ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 จำนวนมาก มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21-25 ปี อายุราชการเฉลี่ย 23 ปีและจำนวนน้อยที่สุดของหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 31 ปีขึ้นไป อายุราชการเฉลี่ย 37 ปี ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 31 ปีขึ้นไป อายุราชการเฉลี่ย 32.3 ปี

โดยสรุป อายุราชการของผู้เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 เฉลี่ย 19.3 ปี ซึ่งมีอายุราชการน้อยกว่าผู้เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28 ซึ่งมีอายุราชการเฉลี่ย 23.3 ปี

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ของผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหลักสูตรนายอำเภอ
รุ่นที่ 33 และหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (ปี)	หลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33		หลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28	
	จำนวน(คน)	%	จำนวน(คน)	%
1	14	23.33	2	3.51
2	17	28.34	6	10.53
3	9	15.00	7	12.28
4	5	8.33	15	26.31
5 ปีขึ้นไป	15	25.00	27	47.37
รวม	60	100	57	100

จากตารางแสดงข้อมูลระยะเวลาการดำรงตำแหน่งพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 33 จำนวนมากอยู่ในตำแหน่ง 2 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28 จำนวนมากอยู่ในตำแหน่ง 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลระดับการศึกษา ของผู้เข้ารับการศึกษอบรมหลักสูตรนายอำเภอ
วันที่ 33 และหลักสูตรนักปกครองระดับสูง วันที่ 28

ระดับการศึกษา	หลักสูตรนายอำเภอ วันที่ 33		หลักสูตรนักปกครองระดับสูงวันที่ 28	
	จำนวน (คน)	%	จำนวน (คน)	%
<u>ต่ำกว่าปริญญาตรี</u>	4	6.67	1	1.75
<u>ปริญญาตรี</u>				
รัฐศาสตร์	28	46.66	22	38.60
นิติศาสตร์	10	16.67	19	33.33
อื่น ๆ	-	-	1	1.75
<u>ปริญญาโท</u>				
รัฐศาสตร์	1	1.67	9	15.80
นิติศาสตร์	1	1.67	-	-
รัฐประศาสนศาสตร์	16	26.66	4	7.02
อื่น ๆ	-	-	1	1.75
รวม	60	100	57	100

จากตารางแสดงข้อมูลระดับการศึกษาพบว่าผู้เข้ารับการศึกษอบรมหลักสูตรนายอำเภอ วันที่ 33 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 4 คน ระดับปริญญาตรีจำนวน 38 คน ระดับปริญญาโท 18 คน ส่วนหลักสูตรนักปกครองระดับสูง วันที่ 28 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน ปริญญาตรี จำนวน 42 คน ปริญญาโทจำนวน 14 คน

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลสถานที่การปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการศึกษอบรมหลักสูตรนายนอำเภอ รุ่นที่ 33 และหลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28

สถานที่ปฏิบัติงาน	หลักสูตรนายนอำเภอรุ่นที่ 33		หลักสูตรนักปกครองระดับสูงรุ่นที่ 28	
	จำนวน(คน)	%	จำนวน(คน)	%
ส่วนกลาง	16	26.67	8	14.04
จังหวัด	10	16.67	4	7.02
อำเภอ	34	56.66	45	78.94
รวม	60	100	57	100

จากตารางแสดงข้อมูลสถานที่การปฏิบัติงานพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษอบรมหลักสูตรนายนอำเภอ รุ่นที่ 33 จำนวนมากปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ ในตำแหน่งปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และปลัดอำเภอฝ่ายต่าง ๆ ประจำอำเภอเช่นเดียวกับหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 28 จำนวนมากปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอในตำแหน่งนายนอำเภอ

ช่วงระหว่าง อายุ(ปี)	จำนวน (คน)	อายุ เฉลี่ย(ปี)	อายุราชการ/จำนวน (คน)						ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง/จำนวน(คน)						ระดับการศึกษา/จำนวน(คน)								ตำแหน่ง/จำนวน(คน)			
			11-12(ปี)	16-20(ปี)	21-25(ปี)	26-30(ปี)	31ปีขึ้นไป	เฉลี่ย(ปี)	1ปี	2ปี	3ปี	4ปี	5ปีขึ้นไป	เฉลี่ย(ปี)	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี				ปริญญาโท				ส่วนกลาง	จังหวัด	อำเภอ
																รศ.	นบ.	รพศ.	อื่นๆ	รท.	นท.	รป.ศ.	อื่นๆ			
35-39	17	37.4	15	2	-	-	-	13.5	5	8	2	2	-	2.2	-	11	1	-	-	-	-	4	-	10	2	5
40-44	15	41.2	4	11	-	-	-	15.9	4	4	3	1	3	2.7	-	3	1	-	-	1	1	9	-	4	2	9
45-49	15	46.7	-	4	10	1	-	21.1	1	2	3	1	8	3.9	1	9	2	-	-	-	3	-	2	4	9	
50-54	7	51.7	-	-	5	2	-	24.9	1	2	1	-	3	3.3	-	3	5	-	-	-	-	-	-	1	6	
55-60	6	56	-	-	-	3	3	32.5	3	1	-	1	1	2.3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	5	
รวม	60	44.2	19	17	15	6	3	19.3	14	17	9	5	15	2.9	4	28	10	-	-	1	1	16	-	16	10	34
ฯ	100		31.67	28.33	25.00	10.00	5.00		23.33	28.34	15.00	8.33	25		6.67	46.66	16.67			1.67	1.67	26.66		26.67	16.67	56.66

ช่วงระหว่าง ลา(ปี)	จำนวน (คน)	ลา เฉลี่ย(ปี)	อายุราชการ/จำนวน (คน)						ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง/จำนวน(คน)						ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ระดับการศึกษา/จำนวน(คน)								ตำแหน่ง/จำนวน(คน)				
			11-12(ปี)	16-20(ปี)	21-25(ปี)	26-30(ปี)	30ปีขึ้นไป	เฉลี่ย(ปี)	1ปี	2ปี	3ปี	4ปี	5ปีขึ้นไป	เฉลี่ย(ปี)		ปริญญาตรี				ปริญญาโท				ส่วนกลาง	จังหวัด	อำเภอ		
																รศ.	นบ.	รพศ.	อื่นๆ	รศ.	นบ.	รพศ.	อื่นๆ					
35-39	1	39.1	-	-	-	-	-	17.7	-	-	1	-	-	3.5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
40-44	10	42.8	-	9	1	-	-	18.8	-	-	2	4	4	4.6	-	5	-	-	-	4	-	1	-	-	1	-	9	
45-49	17	47.5	-	-	17	-	-	21.9	-	2	1	6	8	4.1	-	8	5	-	1	3	-	-	-	-	2	2	13	
50-54	28	51.5	-	-	17	8	3	25.9	2	4	3	5	14	4.5	1	8	14	-	-	2	-	3	-	-	3	2	23	
55-60	1	58	-	-	1	-	-	24	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	57	48.7	-	10	36	8	3	21.7	2	6	7	15	27	4.3	1	22	19	-	1	9	4	1	-	8	4	45		
ข	100			17.54	63.16	14.04	5.26		3.51	10.53	12.28	26.31	47.37		1.75	38.6	33.33		1.75	15.8	7.02	1.75		14.04	7.02	78.94		

การนำเสนอข้อมูลแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง

ผู้ศึกษาจะดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธี
การพรรณนาความ มุ่งอธิบายถึงรายละเอียดของข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเห็นด้วย
หรือไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งเหตุผลประกอบความติดตามแนวความคิดทางการเมืองของผู้เข้ารับการศึกษอบรรณ
ในวิทยาลัยการปกครอง รายละเอียดจะกล่าวในบทต่อไป